

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně – pobočka v Jihlavě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Evy Fučíkové a soudců JUDr. Lenky Prokšové a Mgr. Miroslava Pecha ve věci **žalobce městyse Luka nad Jihlavou** se sídlem Luka nad Jihlavou, 1. máje 76, IČ 002 86 192, zastoupeného JUDr. Boženu Zmátlovou, advokátkou se sídlem v Jihlavě, Dvořákova 5, proti **žalovanému Svazu vodovodů a kanalizací JIHLAVSKO** se sídlem Jihlava, Žižkova 1867/93, IČ 484 60 915, zastoupenému JUDr. Oldřichem Chudobou, advokátem se sídlem Praha 4 – Michle, Při Trati 1084/12, o 2.644.232,88 Kč s příslušenstvím, o odvolání žalovaného proti mezitímnímu rozsudku Okresního soudu v Jihlavě ze dne 8. června 2016, č.j. 108 C 57/2015-247,

t a k t o :

Rozsudek soudu prvního stupně **se p o t v r z u j e.**

O d ů v o d n ě n í :

Soud prvního stupně rozsudkem vyslovil, že nárok žalobce je co do základu důvodný a rozhodnutí o jeho výši a o nákladech řízení že se zůstává rozsudku konečnému. Takto (tzv. mezitímním rozsudkem – srov. ustanovení § 152 odst. 2 věty druhé o.s.ř.) rozhodl o základu nároku žalobce, který jej uplatnil jako nárok na vydání bezdůvodného obohacení, jež měl žalovaný na jeho úkor získat užíváním (konkrétně tím, že jej pronajímal Vodárenské akciové společnosti, a.s.) vodohospodářského majetku, který je v jeho vlastnictví a který vložil coby člen žalovaného do jeho hospodaření, poté, kdy jeho členství ke dni 31. 12. 2014 skončilo; vydání bezdůvodného obohacení bylo nárokováno za dobu od 1. 1. 2015 do 30. 6. 2015. Ještě předtím, než rozhodnutí přijal, soud prvního stupně vyloučil k samostatnému projednání

žalobou uplatněný nárok v té jeho části, kde se žalobce domáhal vydání bezdůvodného obohacení, které měl na jeho úkor žalovaný získat ve stejném období užíváním (pronajímáním Vodárenské akciové společnosti, a.s.) dalšího vodohospodářského majetku, konkrétně majetku, jehož pořízení spoluzajišťoval pro žalobce žalovaný na podkladě smluv a který byl žalovaný povinen po jeho pořízení zapsat do své evidence jako majetek ve vlastnictví žalobce vložený do SVAK JIHLAVSKO, tj. pouze s právem hospodaření pro žalovaného (majetku vybudovaného vlastní činností svazku), dále majetku pořízeného žalobcem, jehož vlastnictví bylo převedeno na žalovaného na základě smluv uzavřených do roku 2000 (majetku žalobce do svazku do 31. 12. 2000 vloženého) a majetku, který žalobce nabyt privatizací státního podniku Jihomoravské vodovody a kanalizace Brno.

Pokud jde o nárok v tomto řízení posuzovaný, vyšel soud prvního stupně z toho, že žalobce byl členem žalovaného až do 31. 12. 2014 a že mezi účastníky nebyl sporný rozsah majetku, který byl žalobcem žalovanému přenechán k hospodaření, ani to, že žalobce zůstal jeho vlastníkem. Spor nebylo ani o tom, že dosud nebyla uzavřena dohoda o vydání tohoto majetku a že jej žalovaný přenechává na základě smlouvy k užívání Vodárenské akciové společnosti, a.s., za což inkasuje nájemné. Vzhledem k tomu, že žalovaný je zájmovým sdružením právnických osob, považoval za závaznou úpravu vzájemných vztahů jeho členů stanovy s tím, že obecná úprava v nich obsažená se použije, pokud jednotlivými vzájemnými smlouvami není ujednáno něco jiného. Stanovy žalovaného pak výslovně předpokládají, že rozsah majetkových práv, která budou přenesena na svazek k majetku vloženému členskou obcí k hospodaření, bude specifikován ve smlouvě o vkladu majetku do hospodaření. V nich si pak účastníci výslovně ujednali, že ukončením členství žalobce v žalovaném pozbývá žalovaný k majetku, který mu byl předán do hospodaření, jakákoliv práva. Naopak stanovy tuto otázku neřeší; zde obsažená obecná úprava (článek 12.6) dopadá jen na dvě skupiny majetku žalovaného zde výslovně uvedené – takového, který byl členskou obcí vložen do majetku žalovaného a takového, který byl žalovanému převeden dle privatizačního projektu. Pouze takový majetek podléhá při zániku členství obce vypořádání. Vzhledem k tomu soud prvního stupně dovodil, že absence smluv o majetkovém a finančním vypořádání není pro majetek, který byl žalovanému předán s právem hospodaření, podstatné. Oprávnění předmětný majetek žalobce po skončení jeho členství v žalovaném užívat nemůže žalovaný dovozovat ani z toho ustanovení stanov, které mu ukládá povinnost v případě neuzavření smluv o vypořádání plnit i nadále povinnosti, jako by žalobce byl i nadále právoplatným členem. Toto ujednání stanoví totiž žalovanému uvedenou povinnost jako sankční pro případ, že by k uzavření smluv o vypořádání nedošlo z důvodů na jeho straně; takovou skutečnost však sám žalovaný popírá a tudíž ze sankčního ustanovení, které mu ukládá povinnost, vyvozuje práva k nakládání s majetkem žalobce nepřipustně. Stejně tak se nelze dovolávat žalovanému hrozících sankcí podle zákona o vodovodech a kanalizacích, když jednou ze základních tezí nového občanského zákoníku je nezávislé uplatňování soukromého práva na právu veřejném. Soud prvního stupně tak uzavřel, že pokud žalovaný disponuje s některými majetkovými právy k vodohospodářskému majetku žalobce (zejména tento majetek přenechává za úplatu k užívání jinému), aniž by k tomu měl spravedlivý důvod, vzniká na jeho straně bezdůvodné obohacení, které je povinen žalobci vydat. V prodlení s vydáním tohoto bezdůvodného obohacení pak je od 26. 7. 2015; tento závěr soud prvního stupně založil na zjištění, že k vydání bezdůvodného obohacení za dobu od 1. 1. 2015 do 30. 6. 2015 žalobce žalovaného vyzval a určil mu k tomu lhůtu do 25. 7. 2015. Od 26. 7. 2015 je tedy žalovaný povinen žalobci hradit též zákonný úrok z prodlení. Nakonec ještě soud prvního stupně odmítl námitku žalovaného, že je nárok žalobce rozporný s dobrými mravy.

Proti tomuto rozsudku podal odvolání žalovaný. Uvedl, že podle jeho přesvědčení rozsudek spočívá na nesprávném právním posouzení věci a že soud prvního stupně dostatečně nepřihlédl k tvrzeným skutečnostem nebo k označeným důkazům, respektive je nesprávně posoudil. Zdůraznil, že stále zastává názor, který opakovaně ve svých vyjádřeních k žalobně předestřel, a podle kterého a) jediným nárokem souvisejícím s vystoupením žalobce ze žalovaného a vyplývajícím pro žalobce ze vztahu k žalovanému ze stanov žalovaného a zákona je nárok na uzavření smlouvy o majetkovém a finančním vypořádání a dohod vlastníků provozně souvisejících vodovodů, obsahově odpovídajících stanovám žalovaného a zákonu (s tím, že žalobce má na základě takové smlouvy povinnost žalovaného finančně vypořádat) a b) právo hospodaření žalovaného k majetku ve vlastnictví žalobce doposud s ohledem na nedokončený proces jeho vystoupení ze žalovaného nezaniklo; proto se žalovaný nemůže na úkor žalobce pobíráním nájemného za přenechání k užívání tohoto majetku bezdůvodně obohatit. Na podporu obou svých uvedených názorů pak žalovaný předestřel (v zásadě ve shodě s tím, jak to učinil už v řízení před soudem prvního stupně v rámci svých vyjádření k žalobě) řadu argumentů. V prvním případě (jediným nárokem žalobce je nárok na uzavření smlouvy o majetkovém a finančním vypořádání a dohody vlastníků) zdůraznil komplexní úpravu procesu vystoupení členské obce ve stanovách žalovaného, s nimiž a také se zákonem musí být vypořádání v souladu; tím je limitována smluvní autonomie při tomto vypořádání, na kterou soud prvního stupně poukázal. Ve smlouvě o majetkovém a finančním vypořádání nelze převod majetku od finančního vypořádání žalovaného vystoupivší obcí oddělit. Vedle smlouvy o majetkovém a finančním vypořádání má vystoupivší obec a žalovaný též povinnost uzavřít dohodu vlastníků provozně souvisejících vodovodů nebo kanalizací, bez které vystoupivší obec nemůže majetek provozovat sama či prostřednictvím třetí osoby, neboť tato dohoda je podmínkou vydání povolení k provozování dle zákona o vodovodech a kanalizacích, bez ní hrozí pokuty za spáchání správního deliktu, smluvní pokutu může od žalovaného požadovat jeho smluvní provozovatel, oběma (žalovanému i jeho provozovateli) hrozí i jiné škody. Návrh dohod, které žalovaný připravil v souladu se stanovami, žalobce neakceptoval, v důsledku čehož je v prodlení se splněním povinnosti takové smlouvy a dohody uzavřít a je také výlučně jeho vinou, že na něj doposud nepřešlo vlastnické právo, respektive právo hospodařit s předmětným majetkem. Žalovaný dále poukázal na to, že nejenom z hlediska právního, ale též z hlediska provozně technického a ekonomického je nezbytné převádět veškerý infrastrukturní majetek na vystoupivší obec jako celek, neboť jednotlivé druhy tohoto majetku tvoří samostatné celky, ale jsou vzájemně propojeny, na všech místech napojení nejsou osazena měřidla. S převáděním a předáváním majetku žalobci po částech podle jednotlivých typů majetku by vznikly žalovanému a potažmo jeho provozovateli a odběratelům dodatečné náklady, například na vybudování nových překládacích míst. Vzhledem k uvedenému je nárok žalobce dle žalovaného v rozporu se stanovami žalovaného, se zákonem i s dobrými mravy. Soud prvního stupně správně sice vyšel z toho, že stanovy zájmového sdružení právnických osob představují závaznou úpravu vzájemných vztahů, ovšem pochybil, pokud z nich neidentifikoval základní premisu vypořádání vystupující členské obce se žalovaným, která spočívá na provedení celkového a úplného finančního a majetkového vypořádání jednou smlouvou o majetkovém a finančním vypořádání.

Pokud jde o námitku, že právo hospodaření žalovaného k majetku ve vlastnictví žalobce doposud nezaniklo, a že tato práva mu náleží nadále vykonávat, měl žalovaný za to, že až do doby uzavření smluv o majetkovém a finančním vypořádání není vystoupení žalobce ukončeno a že on do té doby je oprávněn a povinen plnit všechny povinnosti ze stanov včetně povinnosti hospodařit s majetkem vystoupivší obce, k němuž mu vzniklo právo hospodaření, neboť nadále zajišťuje správu a provoz vodovodů a kanalizací i na území obcí, které jsou jeho

bývalými členy. Ke stejnému závěru dospěl též Krajský úřad kraje Vysočina v rozhodnutí ze dne 4. 3. 2014, č.j. KUJI 8008/2014. Dále žalovaný poukazoval na to, že smlouvy o vkladu majetku musí být v souladu se stanovami žalovaného, a že tudíž mohou specifikovat pouze rozsah přenesených práv, nikoliv dobu jejich trvání; i v této souvislosti poukázal na dosud neskončený proces vystoupení žalobce ze žalovaného. Nesprávně soud prvního stupně vyložil také stanovы žalovaného v článku 12.6, upravujícím povinnost svazku vrátit po vystoupení obce mimo jiné vložený majetek, který nelze omezovat jen na majetek vložený do vlastnictví svazku, ale je třeba ho vztáhnout i na majetek zde výslovně neuvedený, respektive na majetek vložený do hospodaření svazku. Nakonec kritice podrobil odvolatel názor soudu prvního stupně, že žalovaný nemůže vyvozovat právo k nakládání s majetkem žalobce ze sankčního ustanovení uvedeného v článku 12.4 písmeno a) stanov. Měl za to, že z uvedeného ustanovení stanov plyne jeho povinnost plnit povinnosti a vykonávat práva dané stanovami tak, jako by žalovaný byl právoplatným členem svazku. Má-li mít žalovaný za účelem plnění této povinnosti právo nakládat s majetkem žalobce v případě svého výlučného prodlení s uzavřením smlouvy o majetkovém a finančním vypořádání, tím spíše toto právo musí mít v případě, že v prodlení není; opačný výklad by byl nelogický, neboť v případě, že by stanovы dodržel, by žalovaný byl v horší pozici, než kdyby je porušil; soud prvního stupně tak při výkladu předmětného ustanovení stanov nepřihlédl k případným jeho dopadům.

Při projednávání věci odvolacím soudem žalovaný akcentoval vedle nezbytnosti při ukončení členství obce ve svazku provést celkové vypořádání, kterou prvostupňový soud pominul, dále skutečnost, že majetek s právem hospodaření nelze od dalšího majetku, kterým je zajišťována vodohospodářská činnost, oddělit; ani s tímhle jeho názorem soud prvního stupně dostatečně neuvažoval.

S ohledem na uvedené odvolací důvody žalovaný navrhl změnit rozsudek soudu prvního stupně tak, že žaloba bude zamítnuta, eventuálně rozsudek soudu prvního stupně zrušit a věc mu vrátit k novému posouzení.

Žalobce navrhl, aby rozsudek soudu prvního stupně byl potvrzen. Ve vyjádření k odvolání poukázal na to, že v něm žalovaný opakuje důvody nesouhlasu s uplatněným nárokem, s nimiž se soud prvního stupně v odůvodnění svého rozhodnutí již vypořádal. Jak je to pro něj příznačné, vytrhuje žalovaný z odůvodnění rozsudku jednotlivé věty, kterým následně přikládá zcela jiný význam, než jim s ohledem na celý jeho obsah přikládat lze. Zcela správně se soud prvního stupně vypořádal s námitkou neukončeného procesu vystoupení žalobce ze žalovaného, ze kterého žalovaný dovozoval, že má k majetku žalobce stále právo hospodaření. Svému nesprávnému výkladu stanov žalovaný přizpůsobil veškerá svá jednání a postupy při jednání o dohodě o majetkovém a finančním vypořádání, jejíž uzavření váže na podmínky, které nejsou zákonem ani stanovami předpokládány a ani je nelze po žalobci spravedlivě požadovat, návrhy ze strany žalobce opírající se o stanovы a o smlouvy mezi účastníky uzavřené naopak neakceptoval; nelze tak skutečnost, že doposud nedošlo k uzavření smluv o majetkovém a finančním vypořádání, přičítat k tíži žalobce. Tento dále poukázal na samozřejmý zájem žalovaného jeho majetek neoprávněně držet a brát z něho nemalé užitky co nejdéle. Protože uzavření dohod maří žalovaný, nemůže z tohoto stavu těžit; o tuto základní zásadu soukromého práva vyjádřenou v ustanovení § 6 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb. se závěry soudu prvního stupně opírají, a proto jsou správné. Odmítnout je také třeba názor žalovaného, že smlouvy o vkladu majetku mohou specifikovat pouze rozsah přenesených práv, nikoliv už dobu jejich trvání. Žalobce měl též za to, že právní závěry prvostupňového soudu, které aplikoval na správně zjištěný skutkový stav, jsou v souladu s judikaturou, která již v obdobných či srovnatelných věcech podstatu obdobných sporů řeší.

Konkrétně v této souvislosti okázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 1. 9. 2013, sp. zn. 28Cdo 3122/2012 a na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2014, sp.zn. 7As 35/2013; i z tohoto rozhodnutí vyplývá jednoznačně, že přestane-li být obec členem dobrovolného svazku obcí, při řešení majetkoprávních vztahů je rozhodný fakt, že právo vlastníka je silnější a používá vyšší ochrany, než tvrzené nároky subjektu, který argumentuje svým oprávněním a způsobilostí vodohospodářský majetek provozovat.

Odvolací soud po zjištění, že odvolání směřuje proti rozsudku soudu prvního stupně, proti kterému ho zákon jako řádný opravný prostředek připouští (§ 201, § 202 a contrario zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů – dále jen „o.s.ř.“), že ho žalovaný z pozice účastníků řízení podal jako osoba k tomu oprávněná (§ 201 o.s.ř.), že tak učinil včas (§ 204 odst. 1 o.s.ř.) a že jeho odvolání splňovalo též podmínku jeho projednatelnosti v podobě uvedení odvolacích důvodů (§ 212a odst. 2 o.s.ř.), ve svém důsledku podřaditelných pod ustanovení § 205 odst. 2 písm. e) a písm. g) o.s.ř., rozsudek soudu prvního stupně přezkoumal a přezkoumal také řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 212, § 212a o.s.ř.), a dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.

Jak bylo již výše uvedeno, předmětem řízení v posuzované věci je spor o vydání bezdůvodného obohacení, které měl žalovaný Svaz vodovodů a kanalizací JIHLAVSKO (svazek obcí) získat na úkor žalobce (obce) užíváním majetku v jeho vlastnictví, který vložil coby člen žalovaného do jeho hospodaření, poté, kdy z tohoto sdružení vystoupil.

Podle ustanovení § 20a zákona č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení) ve znění zákona č. 302/1992 Sb. obce mohou vytvářet dobrovolné svazky obcí (dále jen „svazky“). Postavení svazků, jejich vznik a zánik upravuje zvláštní zákon [odkaz na § 20f a násl. zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, podle něhož k ochraně svých zájmů nebo k dosažení jiného účelu mohou právnické osoby vytvářet zájmová sdružení právnických osob (dále jen „sdružení“)].

Podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) ve znění účinném do 31. 12. 2013, obce mohou při výkonu samostatné působnosti vzájemně spolupracovat (§ 46 odst. 1). Spolupráce mezi obcemi se uskutečňuje zejména (i) na základě smlouvy o vytvoření dobrovolného svazku obcí (dále jen „svazek obcí“) (§ 46 odst. 2 písm. b). Na spolupráci mezi obcemi nelze použít ustanovení občanského zákoníku o zájmových sdruženích právnických osob a o smlouvě o sdružení, nestanoví-li tento zákon jinak [odkaz na § 51 odst. 3, který stanoví, že o právní způsobilosti svazku obcí, jeho registraci, zrušení a zániku platí zvláštní zákon - § 20i a § 20j občanského zákoníku (viz. odkaz pod čarou), tj. ustanovení upravující uvedené otázky ve vztahu k zájmovému sdružení právnických osob]. Úprava svazku obcí je pak obsažena v označeném zákoně v ustanoveních §§ 49 – 53.

Podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění účinném od 1. 1. 2014, obce mohou při výkonu samostatné působnosti vzájemně spolupracovat (§ 46). Na spolupráci mezi obcemi nelze užít ustanovení občanského zákoníku o spolku [odkaz pod čarou na § 214 a násl. občanského zákoníku] a o smlouvě o společnosti [odkaz pod čarou na § 2716 a násl. občanského zákoníku]. Bližší úprava dobrovolného svazku obcí je obsažena v ustanoveních § 49, § 50, § 52 a § 53.

Jak z uvedeného plyne, se svazky obcí jako s formou spolupráce mezi obcemi při zabezpečování úkolů v oblastech náležejících do jejich samostatné působnosti uvažovala již právní úprava obecního zřízení obsažená v zákoně č. 367/1990 Sb., podle kterého byly tyto

svazky zakládány ve formě zájmových sdružení právnických osob podle úpravy obsažené v tehdy platném občanském zákoníku, což naopak právní úprava pozdější nepřipouštěla, respektive v ustanovení § 47 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb. výslovně vyloučila – do 31. 12. 2013 s výjimkou otázek právní způsobilosti svazku obcí, jeho registrace, zrušení a zániku, pro které nadále platila ustanovení tehdy platného občanského zákoníku, upravující tyto otázky pro zájmová sdružení právnických osob. V souvislosti s novou právní úpravou obecního zřízení (zákon č. 128/2000 Sb.), řešící danou problematiku jednak podrobněji a jednak také v některých otázkách jinak, pak zákonodárce zareagoval na skutečnost, že ke dni její účinnosti vyvíjela činnost řada svazků obcí, zřízených podle dosavadní právní úpravy, a to v ustanovení § 153, v němž uložil přizpůsobit právní režim stávajících svazků obcí nové právní úpravě, a to nejpozději do 31. 12. 2001.

V posuzované věci nebylo sporu o tom, že Svaz vodovodů a kanalizací JIHLAVSKO byl jako dobrovolný svazek měst a obcí založen v ní uvedenými městy a obcemi okresu Jihlava dle ustanovení § 20a až 20d zákona č. 367/1990 Sb., o obcích, zakladatelskou smlouvou ze dne 2. 7. 1993. Nové stanovy svazku ze dne 11. 12. 2001 pak byly zaregistrovány na Okresním úřadě Jihlava, referátu vnitřních věcí, dne 14. 1. 2002 pod č.j. R-5/93-ŽP4513/93 a téhož dne byla tato změna zaznamenána v registru sdružení vedeném na shora jmenovaném referátu Okresního úřadu Jihlava (viz. též potvrzení Okresního úřadu Jihlava ze dne 14. 1. 2002). Z uvedeného plyne, že žalovaný je dobrovolným svazkem obcí dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

Dlužno dále uvést, že právní úprava dobrovolného svazku obcí, obsažená vedle označeného zákona dále též v zákoně č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů (§ 38 - § 39a), je značně kusá; pro vztahy ve sdružení jsou tak vskutku zcela zásadní stanovy, které spolu se zakladatelskou smlouvou představují základní dokument, vztahy mezi subjekty na této formě spolupráce obcí zúčastněnými upravující. Třebaže soud prvního stupně právní status žalovaného hodnotil od odvolacího soudu odlišně, i on z uvedeného, konkrétně z toho, že právě jeho stanovy představují „závaznou úpravu vzájemných vztahů“ vyšel. Právě ve stanovách tak bylo nezbytné hledat i odpověď na otázky významné pro posouzení nároku žalobcem uplatněného v tomto řízení. První z těchto otázek byla otázka trvání, respektive ukončení členství žalobce v žalovaném svazku obcí.

V tomto ohledu se uplatní ustanovení článku 12.4, v němž je pod písmenem a) upraven zánik členství obce ve svazku vystoupením. Podle tohoto ustanovení stanov „může obec ze svazku vystoupit podle projevu své vůle na základě rozhodnutí zastupitelstva obce, které bude doručeno předsednictvu do 14 dnů od rozhodnutí zastupitelstva. Písemné oznámení musí být doručeno nejpozději do 30. 6. (včetně) kalendářního roku. Členství může být ukončeno nejdříve k 1. 1. následujícího kalendářního roku. Smlouvy o finančním vypořádání mezi vystupující obcí a svazkem musí být vypořádány nejpozději do jednoho měsíce ode dne zániku členství. Pokud nedojde k uzavření smluv o majetkovém vypořádání v daném termínu z důvodu na straně vystupující obce, zaplatí obec smluvní pokutu ve výši ročního členského příspěvku pro příslušný rok. Pokud nedojde k uzavření smluv z důvodů ze strany svazku, je svazek povinen plnit povinnosti dané smlouvami tak, jako by byla vystupující obec právoplatným členem svazku“. Mezi účastníky nebylo sporu o tom, že o vystoupení městyse Luka nad Jihlavou (tj. žalobce) ze svazku měst a obcí Svaz vodovodů a kanalizací JIHLAVSKO (tj. žalovaného) rozhodlo zastupitelstvo městyse na zasedání dne 1. 4. 2014 a že tuto skutečnost žalobce žalovanému oznámil písemným podáním ze dne 7. 4. 2014; jak plyne z přípisu žalovaného ze dne 18. 4. 2014 adresovaného žalobci, předsednictvo svazku tuto informaci projednalo dne 8. 4. 2014. Z uvedeného je tak zřejmé, že

žalobce splnil stanovami předepsané podmínky vystoupení – učinil tak z rozhodnutí zastupitelstva přijatého dne 1. 4. 2014, které bylo předsednictvu žalovaného písemně oznámeno nejpozději dne 8. 4. 2014, tedy přede dnem 30. 6. daného roku. V důsledku toho členství žalobce v žalovaném zaniklo dnem 1. 1. 2015 (když žalobce neprojevil vůli směřující k případnému ukončení svého členství v žalovaném k datu pozdějšímu). Jak totiž vyplývá z citovaného ustanovení článku 12.4 písmeno a) stanov žalovaného, pro zánik členství obce ve svazku v důsledku vystoupení obce ze svazku jsou zde předepsány toliko uvedené časové podmínky. Ani z článku 12.4 písmeno a) a ani případně z jiných ustanovení stanov nelze dovodit žádné podmínky další – na rozdíl od žalovaného v nich odvolací soud nenachází ani podmíněnost zániku členství ze svazku vystupující obce uzavřením dohod o finančním (majetkovém) vypořádání. Naopak, s uzavřením takových dohod stanovy počítají právě až v návaznosti na zánik členství obce ve svazku, když okamžik zániku členství obce ve svazku uvažují jako počátek běhu lhůty pro uzavření těchto dohod – je tedy majetkové vypořádání podmíněno zánikem členství obce ve svazku a nikoliv naopak. Vázanost zániku členství vystoupením obce ze svazku výhradně na splnění časových podmínek koneckonců koresponduje i se zásadou dobrovolnosti členství obce ve svazku obcí, která je pojmovým znakem tohoto druhu spolupráce mezi obcemi. Ze stejných důvodů nelze pak hovořit o nějakém nedokončeném procesu vystoupení, když vystoupení je nutno chápat jako právní jednání, jehož důsledkem je právě za splnění těch podmínek, které byly výše popsány, zánik členství z něj vystoupivší obce ve svazku.

Na nesporném tvrzení účastníků založil soud prvního stupně dále (v odvolacím řízení nikým nezpochybněné) zjištění o tom, že majetek, z jehož užívání žalovaným žalobce dovozuje žalobou uplatněný nárok, je majetkem ve vlastnictví žalobce, který byl žalovanému přenechán k hospodaření, a že tento majetek žalovaný užívá i po 1. 1. 2015 (tedy po datu, kdy žalobce přestal být členem žalovaného) tak, že ho pronajímá. Podstatou sporu mezi účastníky potom bylo, zda žalovanému po uvedeném datu 1. 1. 2015 svědčí nadále právo tento majetek ve vlastnictví žalobce užívat (poskytovat ho k jeho provozování Vodárenské akciové společnosti, a.s.); toto právo žalobce popíral, naopak žalovaný měl za to, že mu takové právo svědčí až do doby, kdy dojde k uzavření dohod mezi ním a žalobcem o majetkovém a finančním vypořádání ve smyslu ujednání ve stanovách; sporu nebylo mezi účastníky ani o tom, že k uzavření žádné dohody v souvislosti s vystoupením žalobce ze žalovaného mezi účastníky doposud nedošlo.

Majetek, který členské obce vložily do hospodaření svazku, uvažuje jako jednu skupinu majetku, se kterým hospodář dobrovolný svazek obcí, zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů (§ 38 odst. 2), jakož i stanovy žalovaného, podle jejichž článku 8.5 „Majetek vložený obcí do hospodaření svazku zůstává ve vlastnictví obce. Vložením majetku obcí do hospodaření svazku přecházejí na svazek veškerá práva s výhradou majetkových práv, která jsou vyhrazena dle § 85 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, zastupitelstvu obce. Rozsah majetkových práv přenesených na svazek bude specifikován ve smlouvě o vkladu majetku do hospodaření“. O vložení majetku ve vlastnictví žalobce, o který jde v tomto řízení, do hospodaření žalovaného uzavřeli účastníci v průběhu doby celkem jedenáct smluv (konkrétně jde o smlouvy ze dne 28. 12. 2001, 23. 12. 2002, 21. 12. 2004, 22. 12. 2004, 23. 12. 2005, 15. 8. 2006, 26. 9. 2006, 27. 12. 2006, 29. 12. 2006, 29. 12. 2008, 27. 8. 20012 a 1. 11. 2012), z nichž každá zakládá ve prospěch svazku zde specifikovaná majetková práva (konkrétně mimo jiné právo jej užívat k hlavní a vedlejší jeho činnosti, právo požívat jeho plody a užitky, právo jej pronajímat a po předchozím projednání se žalobcem na něm provádět investice) a každá obsahuje ujednání o tom, že důvodem ukončení její účinnosti je mimo jiné vystoupení obce ze svazku a že v takovém případě přestává svazek být

oprávněným z majetkových práv smlouvou na něj přenesených a tato práva se přenáší zpět na obec.

Odvolací soud nesdílí názor, že ujednání o omezení doby trvání oprávnění žalovaného k majetku, který žalobce vložil do jeho hospodaření, na dobu jeho členství, obsažená v jednotlivých smlouvách o vkladu majetku do hospodaření, je ujednáním, které odporuje stanovám žalovaného; naopak to, že by zánik práv žalovaného k majetku ve vlastnictví žalobce, který žalobce v době svého členství vložil do jeho hospodaření, byl vázán až na uzavření smluv o majetkovém a finančním vypořádání a že by tedy žalovanému až do provedení takového vypořádání příslušelo právo s tímto majetkem hospodařit, ze stanov vskutku nevyplývá; nejenom, že to v nich není výslovně zakotveno, ale k takovému závěru není možné dospět ani jejich výkladem.

Byť je skutečností, že podle stanov musí v návaznosti na ukončení členství obce ve svazku dojít k majetkoprávnímu vypořádání, stanoví současně stanovy (v článku 12.6) svazku povinnost obci vrátit vložený majetek a majetek, který byl do svazku převeden dle privatizačního projektu, včetně technického zhodnocení na tomto majetku provedeného, a majetek pořízený pro potřeby obce s jejím finančním přispěním (avšak bez podílu na společném zařízení vodovodů a kanalizací, kterýžto majetek je nedělitelný a zůstává majetkem svazku). Je pak současně třeba mít za to, že s povinností svazku vrátit obci uvedený majetek je spojeno pozbytí práva ho užívat. Pokud stanovy uvažují o finančním, respektive majetkovém vypořádání (s dohodou o takovém vypořádání), je třeba jimi rozumět vypořádání finančních nároků svazku vůči vystoupivší obci, jak s ním stanovy uvažují v článku 12.6 a 12.7. Jinými slovy platí, že povinnost svazku vrátit shora označený majetek vystoupivší obci a finanční vypořádání nároků svazku vůči této obci představují dvě různé, navzájem nepodmíněné záležitosti.

Není-li na uzavření dohody o finančním vypořádání závislé vrácení majetku výslovně označeného v článku 12.6, tím méně je uzavřením takové dohody podmíněn zánik práva hospodaření svazku k majetku, který je vlastnictvím obce, která z něho vystoupila a který stanovy v souvislosti se zánikem členství obce ve svazku vůbec nezmiňují; hospodařil-li svazek s tímto majetkem jako s majetkem ve vlastnictví členské obce, potom pozbyla-li obec tohoto postavení (přestala být členem svazku), pozbyl svazek právo s tímto majetkem dále hospodařit ze samé podstaty věci. Popsaný výklad stanov, podle kterého je nutné od sebe oddělit zánik práva hospodaření svazku s majetkem z něho vystoupivší obce a povinnost vrátit této obci i další majetek na straně jedné a finanční vypořádání nároků svazku vůči této obci na straně druhé, souvisí i s tou skutečností, na kterou (byť ve prospěch opačného výkladu stanov) poukazyval žalovaný, konkrétně se skutečností, že vodohospodářský majetek na území té které obce představuje nedílný celek, v této ucelené podobě nezbytný k zabezpečování vodohospodářské činnosti. Právě za účelem zabezpečování vodohospodářské činnosti přitom byl žalovaný založen (zakladatelská smlouva tento účel vymezuje jako zabezpečení zásobování pitnou vodou, odvádění a čištění odpadních vod měst a obcí sdružených ve svazku) – tedy měl vykonávat činnost, která (v době jeho založení) náležela do samostatné působnosti obce dle ustanovení § 14 odst. 1 písm. e) zákona č. 367/1990 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, a v současnosti se jedná o činnost náležející do samostatné působnosti obce ve smyslu ustanovení § 35 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů. Uvážíme-li tedy, že bezprostředně poté, co ze svazku vystoupil, přešla povinnost tuto vodohospodářskou činnost na svém území zabezpečovat na žalobce, nelze „vydání“ tohoto vodohospodářského majetku jakkoliv podmiňovat – tedy ani uzavřením dohod o finančním vypořádání, ke kterému sice stanoví stanovy lhůtu, avšak, jak ukazuje i

zde projednávaná věc, k jejímu uzavření reálně nemusí dojít velmi dlouhou dobu; zejména i za tím účelem, aby bylo předání vodohospodářského majetku na území obce technicky reálné, nepochybně stanov upravují časový odstup mezi úkonem vystoupení člena ze svazku a zánikem členství v trvání nejméně šesti měsíců. Naopak to, že by povinnost zabezpečovat vodohospodářskou činnost na území obce, která z něj vystoupila, měl až do uzavření dohod o majetkovém vypořádání žalovaný (při zachování práva užívání vodohospodářského majetku v nezměněném rozsahu), ze stanov dovodit nelze. Pokud s takovou povinností žalovaného stanovy (v článku 12.4) uvažují pro případ, že nedojde k uzavření smluv (o vypořádání) z důvodů na jeho straně, je třeba přisvědčit tomu, že jde o toliko sankční povinnost pro případ porušení povinnosti žalovaného uzavřít smlouvu o vypořádání, kterou by vůči němu mohl uplatnit toliko žalobce, a že je nemyšlitelné, aby z tohoto sankčního ustanovení, ukládajícího žalovanému povinnosti, mělo být dovozováno jeho právo k nakládání s majetkem žalobce (který si nadto v této části své argumentace protiče, pokud se dovolává ustanovení, zakotvujícího důsledky porušení jeho povinnosti, a současně tvrdí, že on své povinnosti splnil, když žalobci návrh smluv o vypořádání předložil). Byť pak to není pro rozhodnutí v této věci podstatné, nemůže odvolací soud nepoznamenat, že vina na neuzavření smlouvy představuje jen těžko uchopitelnou podmínku, uvážíme-li, že každá smlouva je výsledkem shody stran na jejím obsahu; jen těžko si tak lze představit závěr o naplnění této podmínky, vysloví-li některý z účastníků s návrhem smlouvy předloženým druhým účastníkem nesouhlas, respektive tento návrh neakceptuje.

Pokud jde o zánik práva hospodařit s majetkem obce poté, co její členství ve svazku zaniklo, lze v tomto ohledu považovat za přílehlavý zejména odkaz na závěry vyslovené Nejvyšším správním soudem v rozsudku ze dne 24. 1. 2014, sp.zn. 7As 35/2013, v němž ve vztahu k takovému majetku, ke kterému po dobu členství obce ve Svazku vodovodů a kanalizací měst a obcí náleželo právo hospodaření právě tomuto svazku, dovodil, že za situace, kdy by měl majetkoprávní spor mezi vlastníkem infrastruktury a jinými osobami (zde Svazkem vodovodů a kanalizací) ohrožovat veřejný zájem na zajištění činnosti v samosprávné působnosti obce, je nutno přiznat zásadní důležitost nespornému projevu vlastníka infrastruktury, že jeho právo k zařízení, které má být provozováno, je vyšší kvality, než je tomu u ostatních osob. Současně uvedl, že nevyřešené majetkoprávní vztahy mezi svazkem na straně jedné a obcemi na straně druhé nebyly pro posouzení věci (v nichž šlo o povolení provozování vodovodů nebo kanalizace dle ustanovení § 6 odst. 2 písmeno b) zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu) rozhodné.

Dospěl-li tedy soud prvního stupně k závěru, že žalovaný v období od 1. 1. 2015 do 30. 6. 2015 disponoval s předmětným majetkem ve vlastnictví žalobce (tím, že jej přenechal za úplatu jinému), aniž by k tomu měl spravedlivý důvod, a že v důsledku toho získal na úkor žalobce bezdůvodné obohacení, které je povinen mu vydat (§ 2991 odst. 1 a 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku), shledal odvolací soud tento závěr správný. Správně se soud prvního stupně vypořádal také s otázkou prodlení žalovaného s vydáním tohoto bezdůvodného obohacení, na které se váže povinnost žalovaného platit zákonný úrok z prodlení, jakož i s námitkou žalovaného, že žalobcem uplatněný nárok je v rozporu s dobrými mravy; ani odvolací soud neshledává na nároku žalobce, jehož uplatněním reaguje na neoprávněné užívání majetku v jeho vlastnictví žalovaným, které mu nadto znemožňuje plnit úkoly a povinnosti, které má vůči svým občanům v oblasti zásobování vodou a odvádění a čištění odpadních vod, nic, co by jej v rozporu s dobrými mravy činilo.

Vzhledem ke všem uvedeným skutečnostem odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně jako věcně správný potvrdil (§ 219 o.s.ř.).

Na soudu prvního stupně nyní bude, aby se dále zabýval výší uplatněného nároku. V souvislosti s přijetím konečného rozhodnutí ve věci rozhodne také o náhradě nákladů řízení (§ 151 odst. 1 část věci před středníkem o.s.ř.), včetně nákladů tohoto odvolacího řízení.

Poučení : Proti tomuto rozsudku **je** přípustné dovolání za předpokladu, že rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak. V takovém případě lze dovolání podat do dvou měsíců od doručení tohoto rozsudku k Nejvyššímu soudu České republiky prostřednictvím Okresního soudu v Jihlavě.

V Jihlavě dne 5. prosince 2017

JUDr. Eva Fučíková v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Žaneta Kolářová